

Stenografični zapisnik

sedme seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dne 25. aprila 1893.

Stenographischer Bericht

der siebenten Sitzung

des krainischen Landtages

in Laibach

am 25. April 1893.

Nazoči: Prvosednik: Deželni glavar Oton Detela. — Vladni zastopnik: c. kr. dvorni svetnik in voditelj deželne vlade baron Viktor Hein in okrajni komisar vitez Viljem Laschan. — Vsi člani razun: ekselenca knezoškof dr. Jakob Missia, grof Ervin Auersperg, grof Leo Auersperg, Janez Mesar. — Zapisnikar: Deželni tajnik Josip Pfeifer.

Dnevni red:

1. Branje zapisnika VI. deželno-zborske seje dne 20. aprila 1893.
2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Priloga 39. Poročilo deželnega odbora gledé nakupa prirodoslovne zbirke župnika Robiča za deželni muzej.
4. Ustno poročilo finančnega odseka o podporah za šolske zgradbe (k prilogi 32).
5. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji:
 - a) gimnazijskega ravnateljstva v Kočevji za podporo ubogim dijakom za leto 1892/3;
 - b) o prošnji katoliškega šolskega društva na Dunaji za podporo za katoliški učiteljski seminar na Dunaji;
 - c) krajnega šolskega sveta na Golem za podporo za zopetno zgradbo šole za silo;
 - d) krajnega šolskega sveta v Petrovivi za podporo za ograjo šolskega vrta;
 - e) učiteljske vdove Kokalj Matilde za pokojnino ali podaljšanje sedanje miloščine;
 - f) društva Pravniki za podporo za izdajo slovenske pravne terminologije;
 - g) Narodne Šole za podporo za društvene namene;
 - h) odbora proste omizne ustanove na c. kr. tehnični visoki šoli v Gradci za podporo;
 - i) predsedstva kranjsko-primorskega gozdarskega društva v Ljubljani za podporo;
 - j) rektorata c. kr. vseučilišča na Dunaji za podporo za mensa academica;
 - k) podpornega društva za medicince na c. kr. vseučilišči na Dunaji za podporo;
 - l) Alojzija Repiča, akademika na Dunaji, za podporo;
 - m) učiteljske sirote Adamič Ana za podaljšanje miloščine;

Anwesende: Vorižender: Landeshauptmann Otto Detela. — Vertreter der k. k. Regierung: k. k. Hofrath und Leiter der Landesregierung Victor Baron Hein und Bezirkscommissär Wilhelm Ritter von Laichan. — Sämmtliche Mitglieder mit Ausnahme von: Se. Excellenz Fürstbischof Dr. Jakob Missia, Erwin Graf Auersperg, Leo Graf Auersperg, Johann Mesar. — Schriftführer: Landessecretär Josef Pfeifer.

Tagesordnung:

1. Lesung des Protokolles der VI. Landtagsitzung vom 20. April 1893.
2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.
3. Beilage 39. Bericht des Landesausschusses über den Ankauf der naturhistorischen Sammlung des Pfarrers Robič für das Landesmuseum.
4. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses, betreffend die Unterstützungen für Schulbauten (zur Beilage 32).
5. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition:
 - a) der Gymnasialdirection in Gottschee um Bewilligung einer Subvention für dürftige Schüler pro 1892/93;
 - b) des katholischen Schulvereines in Wien um Subvention für das Lehrerseminar in Wien;
 - c) des Ortschulrathes in Golo um Subvention für den Wiederaufbau des Nothschulhauses;
 - d) des Ortschulrathes in Petersdorf um Subvention für die Einfriedung des Schulgartens;
 - e) der Lehrerswitwe Kokalj Mathilde um Pensionsbewilligung, beziehungsweise Erhöhung der Gnadengabe;
 - f) des Vereines „Pravnik“ um Subvention für die Herausgabe der slovenischen juridischen Terminologie;
 - g) des Vereines „Narodna šola“ um Subvention für Vereinszwecke;
 - h) des Ausschusses der Freitischstiftung an der k. k. technischen Hochschule in Graz um Subvention;
 - i) des Präsidiums des krain.-küstenländischen Forstvereines in Laibach um Subvention;
 - j) des Rectorates der k. k. Universität in Wien um Subvention für die mensa academica;
 - k) des medicinischen Unterstützungsvereines der k. k. Universität in Wien um Subvention;
 - l) des Alois Repič, Akademikers in Wien, um Subvention;
 - m) der Lehrerswaise Adamič Anna um Verlängerung der Gnadengabe;

- n) bivšega odgonskega sprevodnika Schiffrerja Janeza za zvišanje miloščine;
- o) Schitko Franciške, deželnega vratarja vdove, za podaljšanje miloščine;
- p) županstva v Prevojah za podporo za priredbo bolnišnice za silo;
- r) Pavlin Marije, prednice šolskih sestra de Notre Dame v Trnovem, za nagrado za podučevanje v ženskih ročnih delih;
- s) učiteljske sirote Vrančič Ivane za dovolitev miloščine;
- t) učiteljske sirote Stupar Ivane za zvišanje, oziroma podaljšanje miloščine;
- u) posestnika Povha Gregorja iz Klenika, občine Šentpeterske, za podporo vsled vremenskih nezdod.
6. Ustno poročilo upravnega odseka o načrtu zakona glede plačevanja stroškov za straže pri živinskih kužnih boleznih (k prilogi 34.).
7. Ustno poročilo upravnega odseka glede prenarejenega načrta zakona o zagradbi hudournika Pišence pri Kranjski-gori (k prilogi 35.).
8. Ustno poročilo upravnega odseka o trtni uši na Kranjskem (k prilogi 37.).
9. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji županstva v Cerknici za ustanovitev samostalnega cestnega skladovnega okraja za sodni okraj Cerkniski.
10. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji davčnih občin fare Sv. Vida za izločitev iz občine Bloške in ustanovitev samostojne občine Sv. Vid.
11. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji vaščanov iz Zgornjega Kašlja in Zavoglja za uravnavo reke Ljubljanice.
- n) des gewesenen Schubführers Schiffrer Johann um Erhöhung der Gnadengabe;
- o) der landschaftlichen Portierswitwe Schitko Franziska um Verlängerung der Gnadengabe;
- p) des Gemeindeamtes in Prevoje um Subvention für die Errichtung des Nothspitales;
- r) der Paulin Maria, Oberin der Schulschwester de Notre Dame in Dornegg, um Remuneration für die Ertheilung des Unterrichtes in den weiblichen Handarbeiten;
- s) der Lehrerswaife Vrančič Johanna um Bewilligung einer Gnadengabe;
- t) der Lehrerswaife Stupar Johanna um Erhöhung und Verlängerung der Gnadengabe;
- u) des Grundbesitzers Povh Gregor in Klenik, Gemeinde St. Peter, um eine Geldunterstützung in Folge von Elementarereignissen.
6. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über den Gesekentwurf, betreffend die Tragung der Kosten für die Aufstellung von Wachen bei Viehseuchen (zur Beilage 34).
7. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über den abgeänderten Gesekentwurf, betreffend die Verbauung des Pišenca-Wildbaches bei Kronau (zur Beilage 35).
8. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses, betreffend die Reblaus in Krain (zur Beilage 37).
9. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition des Gemeindeamtes in Zirkniß um Errichtung eines selbständigen Straßencurrenzbezirkes für den Gerichtsbezirk Zirkniß.
10. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition der Steuergemeinden der Pfarre St. Veit um Ausscheidung aus der Gemeinde Oblak und Errichtung einer selbständigen Gemeinde St. Veit.
11. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition der Inassen von Oberkaschel und Savogle um Regulierung des Laibachflusses.

Seja se začne ob 10. uri 30 minut dopoldne.

Beginn der Sitzung um 10 Uhr 30 Minuten Vormittag.

Deželni glavar:

Potrjujem sklepčnost visoke zbornice in otvarjam sejo. Prosim gospoda zapisnikarja, da prebere zapisnik zadnje seje.

1. Branje zapisnika VI. deželno-zborske seje dne 20. aprila 1893.**1. Lesung des Protokoll's der VI. Landtags-Sitzung vom 20. April 1893.****Tajnik Pfeifer:**

(Bere zapisnik VI. seje v nemškem jeziku. — Ließt das Protokoll der VI. Sitzung in deutscher Sprache.)

Deželni glavar:

Želi kdo gospodov kak popravek v ravnokar prečitanem zapisniku?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, izrekam, da je zapisnik zadnje seje potrjen.

2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.**2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.****Deželni glavar:**

Čast mi je naznaniti visokemu zboru, da je gospod baron Winkler na dopis, katerega sem mu poslal izvršuje sklep visokega deželnega zbora, odpisal sledeči list, katerega si dovoljujem visoki zbornici prečitati. (Bere: — ließt:)

„Preblagorodni gospod deželni glavar!

Cenjeni Vaš dopis z dne 21. aprila 1893. l. št. 38, s katerim ste mi naznanili, kako dobrohotno je visoki deželni zastop vojvodine Kranjske v svoji seji z dne 20. t. m., in to, kakor sem izvedel, po prijaznem Vašem nasvetu blagoizvolil soditi o mojem delovanju kot bivši deželni predsednik na Kranjskem, me je jako razveselil. Za to laskavo priznavanje od tako odlične strani me veže prijetna dolžnost, izreči prisrčno zahvalo.

Če se mi je posrečilo, kakorkoli koristiti deželi Kranjski, bilo je to le skromno prizadevanje skrbnega uradnika, kateri kot zvest služabnik presvetlega cesarja radovoljno spolnuje svojo dolžnost.

Ich habe wohl Grund, die wärmsten Sympathien für das schöne Land Krain zu hegen, ich bin nach wie vor Angehöriger der Landeshauptstadt Laibach und bin zugleich Ehrenbürger, beziehungsweise Ehrenmitglied so vieler Städte, Märkte und Landgemeinden Krains, ich bewahre die Gefühle inniger Dankbarkeit für die mir von der Bevölkerung bei unzähligen Gelegenheiten zu-

theil gewordenen Beweise des Vertrauens und Wohlwollens.

Ich wünsche daher lebhaft, daß die erprobte Thätigkeit des hohen Landtages, mit welchem ich in dreizehn Sessionen freundschaftlich zu verkehren die Ehre hatte, stets von den besten Erfolgen begleitet sein möchte — zum Wohle Krains und seiner loyalen, durch echte Vaterlandsliebe ausgezeichneten Bewohner.

Sprejmite, preblagorodni gospod deželni glavar, tudi pri tej priliki zagotovilo mojega posebnega spoštovanja.

V Gorici dne 23. aprila 1893.

Andrej baron Winkler

c. kr. deželni predsednik v. p.¹⁴

Dalje naznanjam, da sem gospodu Leonu grofu Auerspergu dovolil osemdnevni dopust.

Došle so sledeče peticije, in sicer izročam jaz naslednje:

Unterstützungsverein für dürftige und würdige Hörer an der k. k. Hochschule für Bodencultur in Wien bittet um Subvention.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Centralleitung des katholischen Schulvereines für Österreich in Wien bittet um Subvention.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Glasbena matica v Ljubljani prosi brezobrestnega posojila 6000 gld.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Šuklje izroča sledeči prošnji: Meščanska učitelja Josip Bezlaj in dr. Tomaž Romih v Krškem, prosita dovolitve stanarine.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Bezlaj Josip, učitelj na meščanski šoli v Krškem, prosi podpore za izdajo knjige: „Merstveno oblikoslovje za meščanske in ljudske šole“.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Dalje izročam jaz sledeče peticije:

Zadruga kranjskih živinozdravnikov prosi, da se ustanové deželne živinozdravniške službe.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Županstvo v Mošnjah prosi podpore za zgradbo šolskega poslopja v Mošnjah in v Lésah.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Ivanetič Maks, učitelj v Doboveu, prosi za dovolitev I. in II. starostne doklade.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Asilno društvo Dunajskega vseučilišča prosi podpore za leto 1893.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Ausschuß des juridischen Unterstützungsvereines an der k. k. Universität in Wien bittet um Subvention.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Višnikar izroča prošnjo zupanstva v Dolenjivasi za podporo za urejenje studentev v Grčaricah.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec dr. Vošnjak izroča prošnjo zveze slovenskih posojilnic v Celji za podporo za nadzorovanje obstoječih in ustanovitev novih posojilnic na Kranjskem.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec ces. svetnik Murnik izroča sledeče prošnje:

Pečnik Jernej v Krškem prosi nagrade.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Pečnik Jernej v Krškem prosi podpore za nadaljevanje izkopovanj.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Die ständige Delegation des III. österreichischen Ingenieur- und Architektentages bittet um Anerkennung des Wahlrechtes der Techniker und der Virilstimmen der Rectoren der technischen Hochschulen.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Krainischer Jagdschutzverein in Laibach bittet um Änderung einiger Bestimmungen des im Entwurfe vorliegenden Jagdgesetzes.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Ravnateljstvo c. kr. nižje gimnazije v Ljubljani prosi podpore za uboge dijake.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Drenik Friderik, varuh otrok bivšega kontrolorja prisilne delavnice Kunibert Drenika, prosi za dovolitev pokojnine za udovo Franjo Drenik.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Stegnar izroča prošnjo Kračman Mateja, umirovljenega učitelja v Šmariji, za zboljšanje penzije.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Braune izroča sledečo prošnjo: Zusaffen von Weifenstein, Gemeinde Aflag, bitten um Unterstützung in Folge von Elementarschäden.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Klein izroča sledeči prošnji: Patriotischer Frauenverein für Krain in Laibach bittet um Subvention.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Društvo tiskarjev, kamnotiskarjev in kamno-piscev prosi podpore povodom 25 letnice njegovega obstanka.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Dragoš izroča prošnjo krajnega šolskega sveta v Božakovem za podporo za napravo šolskega vrta.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec dr. Papež izroča prošnjo: Frauenverein der christlichen Liebe bittet um Subvention für das Dienstbotenahyl „Josefinum“ in Laibach.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Lavrenčič izroča prošnjo pod občine Vrhpolje za uvrstitev Vrhpoljsko-Dupeljske občinske ceste med okrajne ceste.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Daljna točka dnevnega reda je:

3. Priloga 39. Poročilo deželnega odbora gledé nakupa prirodoslovne zbirke župnika Robiča za deželni muzej.

3. Beilage 39. Bericht des Landesauschusses über den Ankauf der naturhistorischen Sammlung des Pfarrers Robic für das Landesmuseum.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Prestopimo k 4. točki dnevnega reda, to je:

4. Ustno poročilo finančnega odseka o podporah za šolske zgradbe (k prilogi 32.).

4. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses, betreffend die Unterstützungen für Schulbauten (zur Beilage 32.).

Poročevalec Klun:

Visoki zbor! Med stalnimi podporami, katere dovoljuje deželni zbor vsako leto, so podpore za šolske stavbe. V ta namen je določenih 6000 gld. dasiravno bi mogli vsled prošenj, ki nam dohajajo, izdajati veliko več. Tako n. pr. znašajo samo za letošnje leto gledé prošenj, ki so našete v prilogi 32., od okrajnih šolskih svetov nasvetovane podpore skupaj 23.200 gld. Ta svota se mora torej skrečiti na 6000 gld. Iz priloge 32. razvidite, da so se šolski uradi in zlasti politični stavbni uradi premalo ozirali na priporočilo, katero je vsako leto ponavljal deželni

zbor, grajajoč predrage načrte za šolske stavbe. Leto za letom se je v deželnem zboru priporočalo šolskim oblastvom, naj postopajo varčno in skromno in naj jemljejo ozir na premoženje dotičnih občin. Ali zastonj; iz priloženega izkaza namreč razvidite, da bodo nekatere nove šolske stavbe silno drage. Tako je n. pr. za novo šolsko poslopje za štirirazredno deško in trirazredno deklško šolo v Kočevji proračunjenih 49.538 gld., za dvorazredno šolo v Šmihelu pri Novem Mestu čez 16.000 gld., za šolo v Grahovem nad 10.000 gld., za poslopje na Breznici 11.166 gld., v Mošnjah nad 11.000 gld., v Igovasi 9.500 gld. itd. Zmirom in zmirom torej treba priporočati šolskim gospodskam, naj se spominjajo revščine naših občin, in naj zlasti občinam, ki imajo malo predpisanega davka in ki ne morejo dosti denarja skupaj spraviti, kolikor mogoče krčijo stroške za šolske stavbe.

Deželni glavar:

Otvorjam splošno debato.

Gospod poslanec Pfeifer ima besedo.

Poslanec Pfeifer:

Visoki zbor! Ako bi kdo iz deželnozborskih podatkov gledé stroškov normalno-šolskega zaklada sklepal, da je v tej svoti zapopadena vsa šolska potreščina, bi se pač ljuto varal.

Dočim so te potreščine pred desetimi leti znašale okoli 200.000 gld. znašajo za leto 1892. že 321.000 gld., kateri svoti je treba prišteti pokojnine v znesku 28.000 gld. in 5000 gld. za šolske zgradbe, — za leto 1893. so se te svote zopet povečšale in tudi današnja predloga zahteva 1000 gld. več za šolske zgradbe.

Poleg teh svot, ki jih žrtvuje dežela, pridejo v poštev tisti zneski, katere plačujejo posamezne občine za stvarne šolske potreščine, rastoče od leta do leta. — Kjer se je za jednake potreščine pred desetimi leti potrošilo 200 gld., izda se danes že 300 gld. in več; če se seštejejo te svote, katere žrtvujejo posamezne občine, dobi se tudi ogromna številka.

In vendar tudi ta svota ne zadostuje potrebam, ki so posledice šol.

Posamezne občine morajo preskrbeti siromašnim šolarjem učne pripomočke, namreč knjige, papir, peresa itd.; vrh tega so prisiljene, skrbeti za obleko in za hrano takih šolarjev, otrok siromašnih starišev, ali takih šolarjev, ki niti starišev nimajo, torej sirot.

Primorane so torej občine čestokrat pri takih šolarčkih izvrševati dve deli krščanskega usmiljenja, namreč: nage oblačiti, lačne nasiliti.

Zalibog da se nobena postava ne ozira na tako breme dotičnih postav in da imajo občine pričakovati plačilo za to svoje samaritansko delo na onem svetu.

Morebiti se mi bode sporeklo, da pretiravam? Ali to, kar sem Vam, gospoda moja, zdaj tu povedal, vém iz lastne skušnje kot bivši večletni župan krške občine.

Vabim Vas, da se jedenkrat ob šolskem dnevu potrudite v Krško, ter sami vidite siromašne šolarčke bledega, vpalega lica, in v obleki, ki niti najskromnejši potrebi ne zadostuje.

Zlato srce človeško, katero se ne nahaja samo v bogati metropoli s svojimi nasičenimi milijonarji, ampak tudi v skromnem krškem mestu, preskrbuje hrano 40—50 siromakom, ki prihajajo od tako daleč v šolo, da jim ni mogoče domov hoditi med popoldnevnim prestankom pouka.

Ali ta dobrota more deliti se le toliko časa in tam, kjer prebivalci še toliko premorejo, da delé svoj borni živež z lačnimi šolarčki.

Mislite si pa, gospoda moja, take kraje, kjer prebivalci vsled splošne revščine, prouzročene od slabe letine, pomanjkanja za služka itd., nimajo toliko hrane, da se sami nasitijo.

V takih krajih ubogi, od šole jedno uro in več oddaljeni otroci hodijo večinoma strgani in lačni v šolo, rano zjutraj zapusté dom, potem posedé v šoli, čakajo pol dneva, da kosijo „pri solcu“, če jim ravno posije, — tako dočakajo popoldnevnega pouka utrujeni, lačni.

Zato bi se moralo poskrbeti, da ubogi unanji otroci ne bi stradali v šoli, ali da se zato skrči pouk na pol dneva. To skrčenje pouka na pol dneva je tudi iz družega ozira potrebno. Kar je namreč krepkejših kmetijskih fantov, poklicani so v vojaško službo, drugi otroci, posebno ženskega spola, oče in mati pa so od doma pri delu na polji itd., hiša je torej brez vsakega varstva, ko bi šolski otrok pri samo popoldnevnem pouku ostal lahko vsaj pol dneva kot varuh hiše doma in kot varuh preprečil morebiti kakšno nesrečo ali tatvino, ter ob jednom varovali svoje mlajše brate in sestre.

Namesto da bi se to zgodilo, vidimo, da otrok od šole oddaljenih okrajev, zlasti ob zimskem času, zapusti rojstno hišo še v nočni temini, potem utrujen in lačen poseda v šoli od 9.—12. in od 1.—4. ure, ter potem vračajoč se, pride domov, ko je zopet nastala noč, tako da v zimskem času nikdar ne vidi svojega doma po dnevu.

Kakšen mora biti pri teh okolišinah celo 6 urni pouk na dan, lahko vsak sam razsodi.

Skušnje nas uče, da taki učenci, čeravno 6 in tudi več let v šolo hodijo, včasih še toliko ne znajo, kar so se naučili učenci, ki so prej 3 ali 4 leta pri 4 urnem pouku na dan od 8.—10. od 2.—4. ure obiskovali šolo.

Nikakor pa mi ne pride na misel, da bi take uspehe hotel staviti na rovaš učiteljev. Krivdo zadeva le učni načrt, po katerem je učno gradivo tako obilno, da za najpotrebnejše stvari pouka ne ostaja potrebnega časa, da se torej ta pouk mora skrajšati na korist predmetom, ki po mojih mislih sploh ne spadajo ali vsaj ne v taki meri v ljudske šole.

Tako je ljudska šola danes po nekakem šalji- vem izreku približala se zavodu, v katerem se otroci uče letati po zraku, predno znajo hoditi po zemlji.

Gotovo jaz in z menoj cela visoka zbornica priznava izrek slavnega Dakona Verulamskega „da je omika moč“, ali le tam, kjer mora to svojo moč tudi pokazati, torej le relativna.

Če kupim svojo omiko s polnim obožanjem, pa te omike potem niti rabiti ne morem za življenje, kaj mi pomaga? ali pa če je ta omika taka, da za praktično življenje ni, kaj mi bode?

Znano in dokazano je, da iz ljudskih šol na deželi ne prestopi mnogo učencev v srednje šole v kljub temu, da se ljudske šole vedno bolj razširjajo v 3 in 4 razrednice.

Uzrok temu, da le nekoliko odstotkov otrok, ki so obiskovali ljudsko šolo na deželi, prestopi v srednje šole, je ta, da učna uprava naklada starišem tako visoko šolnino, da je ne zmorejo, ob enem pa tudi odpravlja obstoječe srednje šole, kakor se je to zgodilo na veliko gmotno in duševno škodo gorenjskega prebivalstva za gimnazijo v Kranji ne gledé na to, da je bila potreba tamošnje gimnazije in izvrstni uspehi, ki so se dosegli pri učencih na tem zavodu, očevidni.

Da se odpravijo nedostatki, ki sem jih navajal v kratkih potezah, bi po mojem mnenji za oddaljene otroke zadostoval poldnevni pouk na ljudski šoli.

Ako bi se uvedel tak pouk, odpadlo bi tudi mnogo stroškov za dotične šolske občine gledé šolskih stavb.

Po mojem mnenji ne bi bilo treba v tem slučaju tako pogostoma razširjati obstoječih šol v 3 ali 4 razrednice, torej tudi ne graditi toliko in tako velikih šolskih poslopij.

Taka potrebnost je danes tem bolj neumestna, ko se vsako leto vsled vednega propadanja kmetijstva in rastoče revščine — kakor znano — toliko družin izseljuje v daljno Ameriko.

Gospoda! morda se mi bode očitalo, da so moje opazke nazadnjaške — jaz se ne bojim tega očitanja — vsaj moje človekoljubne opazke izvirajo iz vestnega opazovanja našega šolstva in kmetijskih zadev.

Omika je moč — a tega nikdo ne taji in rad priznavam, da je neznanje v naši dobi najbolj drago in za naše narodno življenje najbolj nevarno. Vse to rad priznavam.

Vender pa mislim, da se da doseči isti — in še bolji — uspeh, ako se pri našem šolstvu — kar se je grešilo in še vedno greši, popravi po modrem izreku starih praktičnih Rimljanov: „multum, sed non multa“.

Deželni glavar :

Gospod poslanec ne stavlja nobenega predloga. Želi še kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Gospod poročevalec ima besedo.

Poročevalec Klun :

Poldnevni pouk je predmet, s katerim se šolniki že nekaj časa pečajo in sicer ne samo pri nas, temveč tudi po drugih deželah, kjer imajo že poldnevni pouk. Pri nas pa je tak pouk za sedaj v navadi le v nekaterih krajih; pri nas se raje razširjajo enorazrednice v dvorazredne šole in to se bo zgodilo toliko časa, dokler bomo mogli izhajati; ali kadar bomo prišli z denarjem v zadrego in se bodo

troški tako naraščali, da bo treba misliti, odkodi bomo za nje jemali denar, takrat bo morda tudi pri nas prišlo do tega, da bomo začeli krčiti število učiteljev in šolskih razredov in da se bo moral morebiti tudi pri nas vpeljati poldnevni pouk. Da bi pa poldnevni pouk toliko upljal na šolske stavbe, kakor si obeta gospod predgovornik, tega ne verjamem. Ako namreč v roke vzamemo izkaz novih šolskih stavb, vidimo, da je tudi za najskromnejše enorazrednice proračunjenih po 5—6000 gld. in še več; tako je n. pr. proračunjena razširjatev šole v Predvoru na 7360 gld., za šolo v Predasljih 6680 gld., za šolo na Grahovem 10.600 gld. itd. Jaz bi pri tej priliki marveč sprožil neko drugo misel. Znano je, da je pred več leti enak znesek, kakor ga dovoljuje deželni zbor, namreč 6000 gld. na leto dovoljevala tudi kranjska hranilnica, ali pozneje je nekaj vmes prišlo (Poslanec dr. Tavčar: — Abgeordneter Dr. Tavčar: „Deutscher Schulverein!“) in kranjska hranilnica nam je odrekla omenjenih 6000 gld., odkar se je ustanovila šola nemškega „Schulvereina“, kateri donesek pa jako pogrešamo. Prav zelo bi tudi zdaj še potrebovali to podporo zato bi bilo deželi jako ustreženo, ako bi kranjska hranilnica v svoji proračun zopet vstavila tisto svoto (Poslanec dr. Tavčar: — Abgeordneter Dr. Tavčar: „Pa je ne bo!“) in jo deželi darovala. Potem bi bilo tudi šolskim oblastvom mogoče, podpore dajati občinam.

Drugega nimam ničesar omenjati.

Deželni glavar :

Prestopimo v specijalno razpravo.

Poročevalec Klun :

Za šolsko stavbo v Kočevji priporoča se 1000 gld. podpore. Cela stavba bode veljala 49.538 gld. in okrajni šolski svet priporoča, naj se dovoli za to šolo iz deželnega zaklada 8000 gld. podpore. Deželni odbor predlaga kot prvi obrok 1000 gld., kajti pri taki stavbi bode gotovo treba nekoliko globokeje poseči v žep; finančni odsek se pridružuje nasvetu deželnega odbora. Stavba se bode morebiti pričela še letos, ker bodo potrebni denar na posodo vzeli. Troški bodo sicer veliki, pa davka je predpisanega čez 7000 gld., zato ni dvoma, da se bodo troški lažje poravnali, kakor pri marsikateri drugi občini.

Deželni glavar :

Prosim, da se gospodje poslanci, ki žele besede k eni ali drugi točki, oglasijo, sicer zmatram, da je dotični predlog sprejet.

Za šolsko zgradbo v Kočevji nasvetuje finančni odsek podporo 1000 gld. Ako nihče ne želi besede? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.) je predlog sprejet.

Poročevalec Klun :

Za Predvor se nasvetuje 300 gld. Tam se bode šola samo razširila in troški so proračuneni na

7300 gld. Podpore so dobili dosedaj 400 gld., davka imajo 6354 gld. 21 kr. in šolska naklada znaša 25 %.

Finančni odsek predlaga 300 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

Za Kovor se priporoča 200 gld. Cela stavba bode stala 6400 gld., naložili so si šolsko naklado za leto 1891. do 1892. s 35 % in ravnotako bodo tudi sami tlako delali in preskrbeli potrebni material.

Nasvetujem v imenu finančnega odseka podpore 200 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

Za Šent Lenart se priporoča 400 gld.; gradila se bode nova šola, ki je proračunena na 6940 gld. z notranjo opravilo vred. Za to šolo je blagodušno daroval gospod notar dr. Jernej Zupanc 3000 gld., iz deželnega zaklada pa še niso dobili ničesar, torej predlagata deželni odbor in finančni odsek, naj se dovoli podpora 400 gld. Ljudje tam še niso javjeni šole, zato se jim trdo in hudo vidi, toliko žrtvovati; mislim pa, da jim bode s to podporo mogoče, šolo skorej postaviti in odpreti.

Nasvetujem toraj v imenu finančnega odseka 400 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

Za Predaslje se priporoča 300 gld. podpore. Šola se bode sicer samo razširila, ali to bode stalo 6680 gld., kakor sem že enkrat omenjal. Občina bode sama delala to šolo in je dosedaj dobila iz deželnega zaklada 400 gld. podpore, sama pa si je naložila šolsko naklado 36 %.

Nasvetujem toraj 300 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

Za Reteče se priporoča 300 gld. Tam se je delala nova šola, ki je bila proračunena na 5400 gld. in ki je sedaj že pod streho. Dobili so dosedaj iz deželnega zaklada 200 gld., naložili so si 15 % šolsko naklado, davka pa plačujejo 6360 gld.

Finančni odsek nasvetuje 300 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

Za Grahovo se priporoča 400 gld. Tam ne bodo zidali nove šole, temveč bodo le razširili dosedanjo šolsko poslopje. Prvotni načrt so nekoliko spremenili. Spočetka je bilo namreč proračunjenih 10.600 gld. za novo stavbo, pozneje pa so kupili stavbišče za 2000 gld., na katerem se bode šola razširila. Na ta način se utegne proračun znižati za kakih 2000 gld. Dobili so dosedaj iz deželnega zaklada podpore 300 gld., davka pa imajo predpisane 2395 gld. Koliko so si naložili šolske naklade, v tem izkazu ni povedano.

V imenu finančnega odseka priporočam, da se dovoli za to zgradbo še 400 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

Za Igovas, v logaškem okraju, se priporoča 300 gld. Tam bode nova šolska stavba veljala 9500 gld. Občina ima davka 3441 gld. in ni dobila še nobene podpore iz deželnega zaklada.

Če bode mogoče, začelo se bode poslopje graditi še letos poleti.

Nasvetujem 300 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

Za šolo v Zaspju se predlaga 200 gld. Tam se bode delala nova šola, ki je proračunena s šolsko opravilo vred na 5270 gld. Občina ima 2129 gld. davka, ali vsolana je tje tudi še neka vas iz gornjanske občine, ki ima davka 707 gld. 98 kr. Iz deželnega zaklada so dobili dosedaj že 400 gld. Dosedanje poslopje zamenjali so z nekim drugim, pripravili so že material in kadar bodo imeli najpotrebnejši denar skupaj, začeli bodo zidati.

Nasvetujem v imenu finančnega odseka 200 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

Za Brežnico se priporoča 300 gld. Tam bodo delali novo šolo, ki je proračunena na 11.166 gld. Občina ima predpisanega davka 3018 gld. in vas Studenčice, ki je tudi vsolana v to občino, ima davka 235 gld. 79 kr. Naložili so si 15 % šolsko naklado, iz deželnega zaklada pa so dobili dosedaj 500 gld.

Za sedaj toraj nasvetujem v imenu finančnega odseka še 300 gld. podpore.

(Obvelja. — Angenommen.)

Za Lesce se priporoča 200 gld. Tam bodo šolsko stavbo nekoliko razširili, kar bode stalo 1139 gld. Občina si je naložila 16 % šolske naklade in ima razun tega okolu 400 gld. gotovine, ki je naložena v hranilnici. Iz deželnega zaklada niso dobili dosedaj še ničesar.

Finančni odsek predlaga, naj se jim dovoli podpora 200 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

Za Mošnje se predlaga 400 gld. Tam se bode delala nova šolska stavba, ki je proračunena na 11.000 gld. Občina si je naložila 27 % šolsko naklado. Iz deželnega zaklada so prejeli dosedaj 300 gld., stavbenega zaklada pa imajo 4000 gld. Načrt za to zgradbo še ni izdelan; sestavljen bo menda po načrtu šolskega poslopja v Selcah, in kadar bo dovršen, pričela se bode takoj stavba.

Nasvetujem torej 400 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

Za Rateče na Dolenjskem se predlaga 200 gld. Tam delajo novo poslopje, ki bode stalo nad 8000 gld. Iz deželnega zaklada so sicer dobili že 1000 gld. podpore; ali znano je, da tam skoraj vsako leto huda vremena razsajajo, da toča pogostoma napravlja veliko škodo in da so ljudje v velikem siromaštvu; z ozirom na to predlaga deželni odbor — in ž njim se strinja finančni odsek, da se za Rateče dovoli še 200 gld. podpore.

(Obvelja. — Angenommen.)

Za šolsko zgradbo v Šmihelu pri Novem Mestu se priporoča 700 gld. Tam se bode delala nova šola, ki je proračunena na 16.307 gld. 84 kr. Občina je velika in ima davka 8160 gld. 50 kr., ali vender pobira že skorej 5 let in bode še naprej ne vem koliko časa — pobirala po 30 % šolske naklade. Podpore so dobili doslej od cesarja 300 gld., iz deželnega zaklada pa še ničesar. Vsega skupaj imajo stavbenega kapitala že 10.288 gld. 72 kr., in stavba se je pričela delati že lani meseca aprila.

Finančni odsek predlaga za to šolo 700 gld. podpore iz deželnega zaklada.

(Obvelja. — Angenommen.)

Za Sv. Trojico v Kamniškem okraji, se priporoča 100 gld. Tam se dela nova šola, ki je proračunena na 4592 gld. Občina si je naložila 35% šolske naklade, katera pa jako malo donaja, ker je vsega davka le 432 gld. Podpore je dobila dosedaj ta občina od presvitlega cesarja 150 gld., od kranjske hranilnice 100 gld. in iz deželnega zaklada 1100 gld., vsega skupaj torej 1350 gld. Z svojimi dokladami imajo dosedaj stavbenega kapitala 2598 gld.

Z ozirom na malo število občanov in njih revščino se predlaga sedaj še 100 gld. podpore iz deželnega zaklada.

(Obvelja. — Angenommen.)

Tudi za Homec se predlaga 100 gld. Tam se je napravilo novo šolsko poslopje, ki je bilo dovršeno že leta 1890. Proračuneno je bilo na 5634 gld.; občina ima samo 1735 gld. predpisanega davka in je pobirala 40% šolske naklade, ob enem pa sama skrbelo za tlako in material. Podpore je dobila dosedaj 600 gld. iz deželnega zaklada in od cesarja 200 gld.

Priporočam, da se občini Homec, ki dolguje za šolsko poslopje še 1000 gld., dovoli iz deželnega zaklada še podpora 100 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

Za Dol se priporoča 100 gld. V Dolu se napravljata nova šola; prav za prav se je kupil del graščinskega poslopja za 3000 gld., uredbo tega poslopja pa je bil prevzel graščak Jožef Franc Palme za 2400 gld. Troški za notranjo upravo znašajo 350 gld., torej vsi troški skupaj 5750 gld. Občina je doslej dobila podpore od cesarja 200 gld., iz deželnega zaklada 500 gld., iz svojih šolskih naklad pa je nabrala 4251 gld., tako, da ima denarja skupaj 4251 gld. Preostaja jej torej plačati še 799 gld.

Z ozirom na to priporoča finančni odsek, da se dovoli občini Dol še 100 gld. podpore.

(Obvelja. — Angenommen.)

Za Šmartno se priporoča 100 gld. Dotična šolska stavba bode veljala 6968 gld. Občina ima 1645 gld. davka in pobira 35% šolske naklade. Dobila je iz deželnega zaklada že 700 gld., od cesarja pa 250 gld. in ima vsega skupaj že 4477 gld.

Ker pa dolguje občina kranjski hranilnici za šolsko poslopje še 800 gld., predlaga finančni odsek letošnjo podporo 100 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

V prilogi 32. navedena je tudi šola v Radencah, za katero se nasvetuje 100 gld. podpore. Občina je jako majhna, davka ima le 585 gld., napraviti pa si mora šolsko poslopje, ki je proračuneno na 5279 gld. Potreba je silno velika, zato okrajni šolski svet in deželni šolski svet toplo priporočata deželnemu zastopu, naj bi se oziral na to občino. Visoki deželni zbor je sicer za to šolo daroval že 1100 gld., ali z ozirom na veliko revščino Radenške občine, kjer je le malo možkih doma — kajti večinoma so se

preselili v Ameriko — pristopil je finančni odsek nasvetu deželnega odbora in pripoča:

Občini Radence dovoli se še 100 gld. podpore.

(Obvelja. — Angenommen.)

Za Tribučce se priporoča tudi 100 gld. podpore. Tam so razmere skorej enake kakor v Radencah. Občina je sicer nekoliko večja, ali stavba bode stala 6288 gld. Iz deželnega zaklada so prejeli že 700 gld. Dotično šolo bodo skorej začeli zidati in javno dražbo razpisali, ako se dotični znesek kolikor mogoče zagotovi.

Zato se je deželni odbor tudi letos oziral na to občino in finančni odsek za to šolo predlaga podporo 100 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

V prilogi 32. stoji pod št. 21. tudi šola v Čepljah, za katero predlaga deželni odbor 100 gld. podpore, ali finančni odsek letos ni pritrdil temu nasvetu. Za šolo v Čepljah se je namreč dovolilo iz deželnega zaklada že 1300 gld. podpore, občina sama pa za njo do današnjega dne ni zložila ne enega krajcarja ne, ampak se vedno zanaša na drugotne podpore. Mislilo se je že, uradno naložiti občini šolsko naklado, da bi tudi ona sama enkrat začela zbirati denar. Finančni odsek je torej sodil, da toliko časa, dokler šolska občina sama ne stori ničesar, ne gre, da bi jej dovoljevali novo podporo, zlasti ker nam dohaja toliko prošenj od drugih občin, katere si tudi same pomagajo, kolikor jim je mogoče.

Zaradi tega nasvetuje finančni odsek, da se za šolo v Čepljah ne dovoli nikaka podpora.

(Obvelja. — Angenommen.)

Enak predlog stavlja finančni odsek tudi glede šole v Zagozdci, vendar veljajo tukaj drugi razlogi, kakor v Čepljah, kajti občina si je že nalagala pred več leti šolsko naklado in je plačala že 167% svojega letnega davka. Sedaj pa se je pričelo razpravljati vprašanje ali bode sploh mogoče tam napraviti šolo ali ne. Od nekaterih strani se namreč priporoča, da si občina Zagozdac ne napravi posebne šole, ampak da se napravi šola za Čeplje in Zagozdec skupaj. Dokler to vprašanje ni rešeno, sodil je finančni odsek, da naj se podpora iz deželnega zaklada, ki dosedaj za to šolo znaša že 800 gld., toliko časa ne povikšuje več, dokler omenjeno vprašanje ni rešeno, zlasti, ker je občina pobiranje šolske naklade menda iz istega razloga tudi sama ustavila.

Zaradi tega se finančni odsek ni oziral na šolo v Zagozdci in predlaga, da se naj letos ne dovoli ničesar.

(Obvelja. — Angenommen.)

Nasprotno pa je došla deželnemu odboru druga prošnja za podporo, namreč prošnja krajnega šolskega sveta na Golem v okolici Ljubljanski, katero je okrajni šolski svet predložil deželnemu šolskemu svetu in ta visokemu deželnemu zastopu. Tam imajo šolo za silo. Poslopje so si sami napravili, ali letos meseca januarja jim je pogorelo. Treba je torej, da poslopje zopet popravijo, ali ker jo hočejo vzdigniti in napraviti večja okna, ni misliti, da bodo troški, ki so bili prvotno proračuneni na 400 gld., zadostovali. Okrajni in deželni šolski svet predlagata, da naj se te občini

dovoli podpora iz deželnega zaklada, kateri jej dosedaj še ničesar ni dal.

Temu predlogu je pritržil tudi finančni odsek in predlaga, da se za šolo na Golem izbrisali pri Čepljah in Zagozdci, dovolijo za šolo na Golem.

Deželni glavar:

Ako nihče ne želi besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Prosim, da gospodje, ki pritrde predlogu finančnega odseka, da se za šolo na Golem dovoli podpora 200 gld., blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sedaj nam je glasovati še v celoti.

Prosim gospode poslance, ki se strinjajo s predlogom finančnega odseka, da se za predomenjene šolske zgradbe dovolijo podpore v skupnem znesku 6000 gld., naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Preidemo k daljni točki, to je:

5. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji:

a) gimnazijskega ravnateljstva v Kočevji za podporo ubogim dijakom za leto 1892/93.

5. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition:

a) der Gymnasialdirection in Gottschee um Bewilligung einer Subvention für dürftige Schüler pro 1892/93.

Poročevalec ces. svétnik Murnik:

Visoki zbor! Ravnateljstvo nižjega gimnazija v Kočevji se je obrnilo tudi letos do deželnega zbora, proseč, da bi se mu tudi za leto 1893. za uboge dijake dovolila podpora, ob enem zahvaljujoč se za v to svrhu leta 1892. dovoljeno podporo 100 gld.

Finančni odsek priznava, da je prošnja iz splošno znanih ozirov utemeljena in zaradi tega nasvetuje, da se gimnazijskemu ravnateljstvu v Kočevji tudi za letošnje leto dovoli jednak znesek kakor lani ter predlaga:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Nižji gimnaziji v Kočevji se dovoljuje za 1893. l. iz deželnega zaklada podpora za uboge dijake v znesku 100 gld.“

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Če ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

b) O prošnji katoliškega šolskega društva na Dunaji za podporo za katoliški učiteljski seminar na Dunaji.

b) Des katholischen Schulvereines in Wien um Subvention für das Lehrerseminar in Wien.

Poročevalec Višnikar:

Visoki zbor! Katoliško šolsko društvo na Dunaji prosi za podporo za katoliški seminar na Dunaji. Visoki deželni zbor je že lanskega leta v seji dne 18. marca odbil jednako prošnjo tega društva. Ne da se oporekati, da društvo dobrodelno deluje. Vzdržuje namreč, kakor je razvidno iz društvenega letnega poročila za leto 1891. dve ljudski šoli, eno štiri- in eno petrazrednico in učiteljski seminar v Währingu. Letos prosi za podporo posebno zaradi razširjenja katoliškega učiteljskega seminarja v Währingu. Opomniti je, da šteje društvo nad 20.000 udov in da ima tudi 151 župnijskih podružnic. Iz tega poročila je tudi razvideti, da društvo gmotno prav dobro stoji. Lanskega leta so znašali dohodki 122.465 gld. 32 kr., stroški pa 118.380 gld. 93 1/2 kr. Finančni odsek je sicer priznaval korist tega društva, vender pa je mislil, da se mora v prvi vrsti ozirati na deželne finance in na to, da mora dežela podpirati toliko domačih zavodov, dalje da je društvo v dobrem gmotnem stanju in da ima mnogo mogočnih in bogatih podpornikov. Zaradi tega ni mogoče ustreči prošnji in zato predlagam v imenu finančnega odseka:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Prošnji katoliškega društva na Dunaji za podporo za katoliški učiteljski seminar na Dunaji se ne ustreza.“

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Če ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Daljna točka je:

c) Krajnega šolskega sveta na Golem za podporo za zopetno zgradbo šole za silo

c) Des Ortschaftsrathes in Golo um Subvention für den Wiederaufbau des Nothschulhauses

odpade, ker se je že pri 4. točki dovolila podpora 200 gld. za to šolo.

Preidemo k daljni točki, to je:

- d) Krajnega šolskega sveta v Petroviviši za podporo za ograjo šolskega vrta.
- d) Des Ortschaftsrathes in Petersdorf um Subvention für die Einfriedung des Schulgartens.

Poročevalec Višnikar:

Visoki zbor! Krajni šolski svet v Petroviviši prosi podpore za ograditev šolskega vrta in poudarja v prošnji, da je ograditev šolskega vrta potrebna, ker leži vrt ob pašnikih in živina vanj zahaja, ter da bi vsled te naprave občinske priklade narasle na 90%. Ta prošnja se podpira tudi po okrajnem glavarstvu. Opomniti pa je, da take prošnje rešuje deželni odbor v svojem delokrogu, ker ima na razpolaganje deželno-kulturni zaklad. Mislim, da se bode oziral na uzroke, navedene v prošnji in zaradi tega predlagam v imenu finančnega odseka:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Prošnja krajnega šolskega sveta v Petroviviši za podporo za ograditev šolskega vrta se odstopa deželnemu odboru v primerno rešitev.“

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Če ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

- e) Učiteljske vdove Kokalj Matilde za pokojnino ali podaljšanje sedanje miloščine.
- e) Der Lehrerswitwe Kokalj Mathilde um Pensionsbewilligung, beziehungsweise Erhöhung der Gnadengabe.

Poročevalec Klun:

Visoki zbor! Učiteljeva udova Matilda Kokalj uživa po svojem možu miloščino letnih 100 gld. Ta miloščina se jej je zmirom dovoljevala na 3 leta in je potekla koncem leta 1892. Udova je sicer že meseca oktobra 1892 izročila prošnjo za podaljšanje miloščine, ali ta prošnja deželnemu odboru in deželnemu zboru ni bila došla o pravem času, marveč šele, ko je bilo zasedanje deželnega zbora že pri konci. Zaradi tega se je prošnja predložila deželnemu zboru sedaj. Okolščine, v katerih se nahaja prosilka, se niso zboljšale, nje obilnejša leta in še večja slabost zahtevajo denarno podporo še bolj nego poprej, zato je finančni odsek sklenil predlagati visokemu zboru:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Učiteljevi udovi Matildi Kokalj podaljša se do sedanja miloščina letnih 100 gld. iz učiteljskega pokojninskega zaklada za tri leta, to je: 1893, 1894 in 1895.“

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Če ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

- f) Društva „Pravnik“ za podporo za izdajo slovenske pravne terminologije.
- f) Des Vereines „Pravnik“ um Subvention für die Herausgabe der slovenischen juristischen Terminologie.

Poročevalec Višnikar:

Visoki zbor! Društvo „Pravnik“ v Ljubljani prosi za podporo v pripravo in izdanje slovenske pravne terminologije. Usojam si prečitati to prošnjo:

(bere: — liešt:)

„Visoki deželni zbor! Najudaneje podpisano društvo „Pravnik“ v Ljubljani, dovoljuje si predložiti prošnjo za blagovoljno podelitev nove podpore, katera se potrebuje za pripravo in izdanje slovenske pravne terminologije. Visoki deželni zbor je, priznavajoč veliki pomen in nujno potrebo te terminologije za uradovanje v naši kronovini, imel že naklonjenost, dovoliti v ta namen v prejšnjem zasedanju podporo.

Od tega časa se je za terminologijo mnogo delalo, izpisovali so se vsi državni in kranjski deželni zakoniki po juristih najvestneje in nabralo se je gradivo veliko večje, nego pričakovano. Vsled tega postala bode tudi terminologična zbirka obilnejša in bogatejša.

Dovoljujemo si le opomniti, da ima črka A 25.000 besedi, — to je pač pomota, ne črka A ima toliko besed, ampak vseh besed skupaj je 25.000. — (bere: — liešt:) „dvakrat toliko kakor češka terminologija.

Naravno je, da se vsled pomnoženega dela pomnože tudi troški, katerih društvo „Pravnik“ iz skromnih svojih sredstev nikakor ne more pokriti in danes je tudi že gotovo, da do sedaj naklonjena subvencija ne bode zadostovala. Naj nam bode dovoljeno opomniti, da se je najelo za redakcijo stanovanje, da je bilo treba oprave, da se je moralo naročiti jurističnih knjig, da se bodo morale plačati tiskovine in posebno litografije za načrt, da bode treba najeti pisarja in plačati honorare — potem je lahko spoznati, da so stroški zelo veliki. Ker je celo visoko c. kr. justično ministerstvo za slovensko terminologijo dovolilo c. kr. pristava gospoda dr. Babnika kot sodelavca in s tem priznalo važnost našega podjetja, nadejamo se, da bode tudi visoki deželni zbor izvolil podpirati to trudapolno naše podjetje in stavimo udano prošnjo:

Visoki deželni zbor naj blagovoli društvu „Pravnik“ za pripravo in izdanje slovenske pravne terminologije dovoliti podporo 400 gld.

V Ljubljani dné 27. septembra 1892.“

Ker v tej prošnji, ki je datirana z dné 27. septembra lanskega leta in ki je došla visokemu deželnemu zboru prepozno, nego da bi bil o njej mogel obravnavati že lani, ni razviden sedajni štadij tega dela. sem se o njem pri gospodu uredniku sam prepričal. Listkov, na katerih so zapisani termini in fraze, je okolu 45.000 in vse to delo se sedaj pregleduje in urejuje. Prepisani so listki do črke *W* na posebne pole, katerih je dosedaj okolu 800 in katerih bode vseh skupaj do 900, fraz in besed pa je vseh skupaj okolu 25.000, to je za polovico več, nego jih ima češka terminologija iz leta 1887. in tudi poslednja izdaja od letošnjega leta in potem poljska terminologija iz leta 1862., ki je tudi veliko manjša. Slovensko-srbsko-hrvatsko terminologijo imamo iz leta 1853. Da je pa ta terminologija za sedanjí čas pomanjkljiva, je gotovo, ker se je naš jezik tekom 40 let močno razvil. Pri urejanji nove izdaje se je tudi ta knjiga rabila, tako, da ne bode nobene besede manjkalo, ki se je že prej nahajala v terminologiji. Na Češkem se je izdajala terminologija po nadsodišči in tudi naša izdaja je oficijelna, tiskala se je v državni tiskarni. Ker sedaj ni bilo pričakovati uradne izdaje, poprijelo se je društvo „Pravnik“ naloge, izdati novo slovensko terminologijo. Prepričal sem se, da bode delo kmalu gotovo in da nam bode čast delalo. Nekoliko pol se je poslalo gospodu dru. Štrekeljnu na Dunaj že meseca novembra 1892, da jih pregleda in kadar jih vrne, izročile se bodo takoj v tisek.

Iz letnega poročila za preteklo leto je razvidno, da je imelo društvo „Pravnik“ vseh dohodkov, všteviš onih 500 gld., katere mu je visoki deželni zbor dovolil za izdajo slovenske pravne terminologije, skupaj 1890 gld. 04 kr., stroškov pa 1908 gld. 08 kr., torej primanjkljaja 18 gld., 04 kr. Letos bodo pa izdatki gotovo še večji. Ker je visoki deželni zbor že lani, ko je dovolil društvu podporo 500 gld., pripoznal važnost slovenske juridično-politične terminologije in ker se društvu od drugih krajev ni nadejati podpore, predlaga finančni odsek sledeče:

Visoki deželni zbor naj sklène:

„Društvu „Pravnik“ v Ljubljani se dovoljuje za izdanje nemško-slovenske pravne terminologije podpora v znesku 400 gld.“

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Če ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

g) Narodne šole za podporo za društvene namene.

g) Des Vereines „Narodna šola“ um Subvention für Vereinszwecke.

Poročevalec Hribar:

Visoka zbornica! Društvo „Narodna šola“ se je letos zopet obrnilo do visokega deželnega zbora s prošnjo, da se mu dovoli kaka podpora. Tej prošnji je priložen računski sklep za dobo od dne 15. septembra 1891 do 15. avgusta 1892, kateri se je tudi danes razdelil med gospode poslance. Iz tega računskega sklepa je razvidno, da je društvo ljudskim šolam in ustanovnikom naklonilo podpore 1006 gld. 81 kr., med tem, ko se mu je uplačalo le 621 gld. 83 kr., učiteljem pa za uplačanih 152 gld. 22 kr. vrnilo za 270 gld. 82 kr. Ker je po tem takem razvidno, da društvo deluje jako uspešno, da mu pa ni mogoče mnogo storiti s svojimi revnimi dohodki in ker je razvidno, da je podpore res potrebno, sklenil je finančni odsek predlagati:

Visoki deželni zbor naj sklène:

„Društvu „Narodna šola“ je za leto 1893. izplačati iz deželnega zaklada podpora 200 gld. v društvene namene.“

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Če ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

h) Odbora proste omizne ustanove na c. kr. tehnični visoki šoli v Gradci za podporo.

h) Des Ausschusses der Freitischstiftung an der k. k. technischen Hochschule in Graz um Subvention.

Poročevalec ces svétnik Murnik:

Visoki zbor! Načelništvo „Freitischstiftung“ na c. kr. tehniški visoki šoli v Gradci se je obrnilo do visokega zbora s prošnjo, v kateri navaja, da obstoji že 20 let in da deli podpore v toliki meri, kolikor mu to omogočijo podpore deželnih zastopov in zasebnih dobrotnikov. On more dati precej prostih kart za opoldansko jed. Posamezni slušatelji na tehniki dobivajo ali cele, ali pa polovične karte. Letos se jih je oglasilo 30, izmed njih 5 dijakov iz kranjske dežele, kateri so dobili vsi proste karte za opoldansko jed. Iz vsega tega je razvidno, da je društvo „Freitischstiftung“ res podpore potrebno, in gledé na to,

da se ozira v precejšnem številu tudi na kranjske dijake, bil je finančni odsek mnenja, da se tudi letos, kakor zadnjič, ugodi njegovi prošnji in zaradi tega predlaga:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Odboru „Freitischstiftung“ na c. kr. tehniki v Gradcu se dovoljuje za 1893. l. iz deželnega zaklada 30 gld. podpore.“

Deželni glavar:

Zeli kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

i) Predsedstva kranjsko-primorskega gozdarskega društva v Ljubljani za podporo.

i) Des Präsidiums des krainisch-küstenländischen Forstvereines in Laibach um Subvention.

Berichterstatter Dr. Schaffer:

Vom Präsidium des krainisch-küstenländischen Forstvereines ist an den hohen Landtag ein Gesuch um Bewilligung einer Subvention gerichtet worden. Einem Theile der geehrten Herren wird das erspriechliche Wirken dieses Vereines schon bekannt sein; in dem betreffenden Gesuche wird insbesondere hervorgehoben, dass durch die Herausgabe der Vereinszeitschrift, vorzugsweise aber durch das gemeinnützige Wirken seiner Mitglieder in der Anregung zur That in Vereinsgebiete, also auch in Krain, sehr Erspriechliches geleistet wird. Der Finanzausschuss war in der Lage, die Berechtigung dieser Behauptungen des Gesuches zu constatiren und stellt daher in Anerkennung derselben den Antrag:

Der hohe Landtag wolle beschließen:

„Dem krainisch-küstenländischen Forstvereine wird für das Jahr 1893 eine Subvention von 100 fl. aus dem Landesfonde bewilligt.“

Deželni glavar:

Zeli kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

j) Rektorata c. kr. vseučilišča na Dunaji za podporo za mensa academica.

j) Des Rektorates der k. k. Universität in Wien um Subvention für die mensa academica.

Poročevalec ces. svétnik Murnik:

Visoki zbor! Na Dunajskem vseučilišči se je ustanovila s šolskim letom 1892/3 „mensa academica“, ki je pod protektoratom akademiškega senata Dunajskega vseučilišča in ima namen, da daje vsakemu dijaku za ceno 11 gld. celodnevno hrano, namreč zajutrek, opoldansko jed in večerjo. S tem se je mislilo urediti stvar tako, da bi bili vseučiliščniki bolj med saboj in da bi ubožnejšim ne bilo treba zahajati v ljudske kuhinje. Dosedaj se je posluževalo te dobrote 500 vseučiliščnikov in rektorat pravi, da se je gotovo tudi poslužujejo marsikateri dijaki iz kranjske kronovine, katerih je na vseučilišči 101. Rektorat omenja, da je ustanovitev te institucije provzročila mnogo troškov in ne prosi podpore, kar se tiče hrane za dijake, temveč se obrača do deželnega zastopa le s prošnjo, da jedenkrat za vselej dovoli kako podporo za opravo te „mensae academicae“.

Finančni odsek je mnenja, da je ta prošnja v istini utemeljena in da je gotovo dobro, da se je napravila ta ustanova na Dunajskem vseučilišči in z ozirom na to nasvetuje:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Rektoratu c. kr. vseučilišča na Dunaji se dovoljuje za opravo 1892. l. ustanovljene „mensa academica“ enkratna podporá 100 gld. iz deželnega zaklada.“

Deželni glavar:

Zeli kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

k) Podpornega društva za medicince na c. kr. vseučilišči na Dunaji za podporo.

k) Des medicinischen Unterstützungsvereines der k. k. Universität in Wien um Subvention.

Poročevalec ces. svétnik Murnik:

Odbor podpornega društva za medicince na c. kr. vseučilišči na Dunaji se je obrnil do visokega deželnega zbora s prošnjo, da bi mu dovolil kako podporo. Naméra podpornega društva ni le ta, da materijelno podpira slušatelje medicinske fakultete z denarji in kartami za jedila, ampak tudi, da jim preskrbuje inštrukcij v raznih hišah. V prošnji navaja društvo, da so za mnoge medicince razmere na Dunaji jako neugodne in da so v resnici podpore vredni.

Ker se društvo ne ozira le na jedno narodnost, temveč na vse narodnosti v Avstriji, torej tudi na dijake iz kranjske kronovine, mislil je finančni odsek, da bi se tudi temu društvu dovolilo nekoliko podpore in zaradi tega nasvetuje:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Podpornemu društvu na dunajski medicinski fakulteti se dovoljuje za 1893. l. iz deželnega zaklada 30 gld. podpore“.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Če ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj blagovole obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

l) Alojzija Repiča, akademika na Dunaji, za podporo.

l) Des Alois Repich, Akademikers in Wien, um Subvention.

Poročevalec ces. svétnik Murnik:

Alojzij Repič, rojen na Vrhpolji pri Vipavi, obrnil se je do visokega deželnega zbora s prošnjo, v kateri navaja, da je sedaj na c. kr. akademiji umetnosti na Dunaji. On dokazuje v svoji prošnji, da nima onih sredstev, da bi vse plačal, kar potrebuje za življenje na Dunaji in zaradi tega se obrača do deželnega zbora, da bi mu dovolil kako podporo. Prošnjo potrjuje tudi rektorat c. kr. akademije umetnosti in prof. Hellmer še posebej navaja, da Alojzij Repič prav dobro deluje na kiparskem oddelku akademije. Ker je visoki deželni zbor dovolil deželnemu odboru v take svrhe kredit v deželni zakladu, lahko prošnjo reši deželni odbor v svojem delokrogu, in zaradi tega predlagam v imenu finančnega odseka:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Prošnja Alojzija Repič-a, slušatelja na c. kr. akademiji na Dunaji, se izroča deželnemu odboru z naročilom v rešitev, da se ozira na njo pri razdelitvi zneska, dovoljenega za mlade umetnike“.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

m) Učiteljske sirote Adamič Ane za podaljšanje miloščine.

m) Der Lehrerswaife Adamič Anna um Verlängerung der Gnadengabe.

Poročevalec Klun:

Visoki zbor! Učiteljska sirota Ana Adamič dobiva iz učiteljskega pokojninskega zaklada letnih 60 gld. miloščine, ki je pa koncem leta 1892. potekla. Prosila je torej, da naj se jej miloščina podaljša. Deželni odbor je nakazal podaljšanje miloščine, zanašajoč se, da bode podaljšanju pritrdil tudi visoki deželni zbor. Finančni odsek je sprevidel, da so razlogi, katere navaja prošnja, namreč bolehnost prosilke in nezmožnost prisluziti si kaj, utemeljeni in je zato sklenil priporočati visokemu zboru:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Učiteljski siroti Ani Adamič se podaljša dose-danja miloščina letnih 60 gld. iz normalno-šolskega zaklada za tri leta, to je 1893, 1894 in 1895.“

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj blagovole obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

n) Bivšega odgonskega sprevodnika Schiff-rerja Janeza za zvišanje miloščine.

n) Des gewesenen Schubführers Schiff-rer Johann um Erhöhung der Gnadengabe.

Poročevalec Višnikar:

Visoki zbor! Janez Schiffrer, bivši odgonski sprevodnik pri mestnem magistratu v Ljubljani, prosi, da se mu miloščina letnih 180 gld. nekoliko poviša. Odgonski sprevodnik Schiffrer je služil 8 let 4 mesece in 27 dni pri vojaki, potem 12 let in 6 mesecev kot pomožni sluga in odgonski sprevodnik pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Ljubljani in zadnjih 19 let, to je od 1. februvarja 1873 do 30. aprila 1892 pri mestnem magistratu v Ljubljani kot odgonski sprevodnik. Njemu ne pristoji po zakonu nobena pokojnina, ampak gledé na to, da je služboval vsega skupaj nad 40 namreč 41 let, dovolila se mu je lansko leto miloščina letnih 180 gld. Sedaj prosi, da bi se mu ta miloščina primerno povišala in utemeljuje svojo prošnjo s tem, da mu ni mogoče izhajati s temi 180 gld. Miloščina 180 gld. je polovica plače z vsemi pristojbinami vred, katere je imel, ko je šel v pokoj. Opomniti moram v prvi vrsti, da Schiffrer ni bil v deželni službi in je bil tudi kot odgon-

ski sprevodnik poslednjih 19 let nastavljen le začasno. V dekretu z dne 26. januarja se mu naravnost odreka pravica do pokojnine, kajti tu stoji: (bere: — liešt:) „Daß mit dieser Stelle ein Anspruch auf eine Provision oder sonstige Versorgung im Falle der Entlassung oder Dienstaunfähigkeit nicht verbunden sei“.

On nima torej nikake pravice do kake pokojnine in lanskega leta se mu je dovolilo teh 180 gld. le iz milosti. Priznava moram sicer, da je težko živeti s 180 gld., opozarjal bi pa, naj se prosilec obrne do države, ker je bil v državni službi dalje časa nego v deželni.

V državni službi je bil 21 let, v deželni pa — in še to le začasno — 19 let.

Finančni odsek torej predlaga:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Prošnji Ivana Schiffreija, bivšega odgonskega sprevodnika za zvišanje miloščine letnih 180 gld. se ne ustreže“.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrdé temu predlogu, naj izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

- o) Schitko Franciške, deželnega vratarja vdove, za podaljšanje miloščine.
- o) Der landschaftlichen Portierswitwe Schitko Franziska um Verlängerung der Gnadengabe.

Berichterstatter Dr. Schaffer:

Der Witwe des ehemaligen landschaftlichen Portiers Schitko ist vom hohen Landtage vom Jahre 1891 an nebst ihrer Pension von jährlichen 120 fl. auch noch eine Gnadengabe von 30 fl. auf die Dauer von 3 Jahren, somit für 1891, 1892 und 1893 bewilliget worden. Franziska Schitko bringt nun ein Gesuch ein, daß ihr diese Gnadengabe auch noch weiterhin neben der Pension bewilliget werden möge, und weist durch ärztliche Zeugnisse und Bestätigungen geistlicher und weltlicher Behörden nach, daß alle die Gründe, die seinerzeit für die Bewilligung der Gnadengabe maßgebend waren, noch fort dauern; die Kränklichkeit der Gesuchstellerin hat zugenommen und abgesehen von ihrem hohen Alter leidet sie überdies an einem Augenübel, welches ihre Sehkraft immer mehr mindert.

In Anbetracht dieser Umstände habe ich die Ehre im Namen des Finanzausschusses den Antrag zu stellen:

Der hohe Landtag wolle beschließen:

„Der Portierswitwe Franziska Schitko wird die bisher nebst ihrer Pension genoßene Gnadengabe jährlicher 30 fl. auf weitere drei Jahre 1894, 1895 und 1896 aus dem Landesfonde bewilliget“.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prosim gospode, ki pritrdé temu predlogu, naj izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

- p) Županstva v Prevojah za podporo za priredbo bolnišnice za silo.
- p) Des Gemeindeamtes in Prevoje um Subvention für die Errichtung des Nothspitales.

Poročevalec ces. svétnik Murnik:

Visoki zbor! Županstvo v Prevojah se je obrnilo do visokega deželnega zbora s prošnjo, da bi se mu za daljšo uredbo bolnice za silo dovolila primerna podpora. Županstvo je moralo, kakor mnoge druge občine v naši deželi, ker je lani pretila kolera, napraviti posebno bolnico za silo. Občina je oskrbela nekoliko oprave, nekaj je pa še primanjkuje. Ker sama ne more vse zmagati, ako bi nesreča prišla v deželo, zato prosi podporo.

Finančni odsek se je bavil s to zadevo in ker bode neizogibno, če bi kolera vendar še prišla, da dežela pripomore posameznim občinam na deželi, bil je mnenja, da bode deželni odbor le takrat lahko rešil to zadevo, če mu bode visoki deželni zbor v take namene dovolil poseben kredit. Zaradi tega navsetujem v imenu finančnega odseka:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Prošnja županstva v Prevojah za podporo za bolnico za silo se izroči deželnemu odboru v rešitev“.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prosim gospode, ki se strinjajo s predlogom, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

- r) Pavlin Marije, prednice šolskih sestrad Notre Dame v Trnovem, za nagrado za podučevanje v ženskih ročnih delih.
- r) Der Paulin Maria, Oberin der Schulschwestern de Notre Dame in Dornegg, um Remuneration für die Ertheilung des Unterrichtes in den weiblichen Handarbeiten.

Poročevalec ces. svétnik Murnik:

Šolske sestre de Notre Dame v Trnovem imajo že peto leto tam deklinško šolo, v kateri ne poučujejo le v predmetih ljudske šole, ampak tudi v ročnih delih. V prošnji navajajo, da za to delovanje v 4 razredih ne dobivajo iz javnih zakladov nobene podpore in da je le za poučevanje v ročnih delih visoki deželni zbor zadnja leta dovoljeval nekoliko podpore.

Finančni odsek je preverjen, da je prošnja utemeljena in da šolske sestre vsekako zaslužijo nekoliko podpore, ker je uspeh v tem poučevanju jako dober. Z ozirom na to nasvetuje finančni odsek, da bi se jim tudi sedaj dovolila jednaka podpora, kakor se jim je dovoljevala zadnja leta in stavi predlog:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Šolskim sestram de Notre Dame v Trnovem se dovoljuje za 1893. l. iz deželnega zaklada 150 gld. za podučevanje v ročnih delih na tamošnji četiri-razrednici“.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

- s) Učiteljske sirote Vrančič Ivane za dovolitev miloščine.
- s) Der Lehrerswaife Vrančič Johanna um Bewilligung einer Gnadengabe.

Poročevalec Klun:

Visoki zbor! Lanskega leta je umrl učitelj Jernej Vrančič ravno nekoliko prej, nego je deželni zbor sklepal o njegovi prošnji glede povišanja njegove pokojnine. Kmalu potem je umrla tudi njegova žena. Vsi otroci so preskrbljeni izvzemši eno hčer Ivano Vrančič, ki si ne more sama kruha služiti; zato se je obrnila do visokega deželnega zbora s prošnjo, da bi se jej podelila redna letna miloščina. Prej je živel pri svojih stariših, katerim je po moči stregla in katere je tudi z delom svojim podpirala. Priloženo zdravniško pričalo pravi, da je prosilka 40 let stara, jako kratkovidna in da ima sitnosti tudi s svojimi živci.

Finančni odsek je sprevidel, da je prošnja utemeljena in je zato sklenil predlagati, naj bi se jej z letnimi 60 gld. na pomoč prihitelo, to je s tistim zneskom, katerega se navadno dovoljuje v takih slučajih. Priporočam v imenu finančnega odseka predlog:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Učiteljski siroti Jovani Vrančič se dovoljuje miloščina letnih 60 gld. iz učiteljskega pokojninskega zaklada za tri leta, to je l. za 1893. pričeniš z 1. januarjem, l. 1894. in 1895.“

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prosim gospode, ki se strinjajo s predlogom, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

- t) Učiteljske sirote Stupar Ivane za zvišanje oziroma podaljšanje miloščine.
- t) Der Lehrerswaife Stupar Johanna um Erhöhung und Verlängerung der Gnadengabe.

Poročevalec Klun:

Enako prošnjo je poslala učiteljska sirota Ivana Stupar, katera je sicer že uživala miloščino, za katero pa rok poteče koncem leta l. 1893. Ob enem pravi pa tudi v svoji prošnji, da z dosedanjo miloščino letnih 50 gld. ne more lahko izhajati, da mora živeti pri svoji priletni materi, katera ima pokojnine samo 140 gld., ter prosi, da bi se jej z ozirom na njeno starost in slabost miloščina nekoliko povikšala.

Finančni odsek je pritrnil tej prošnji in predlaga, naj se Ivani Stupar podaljša miloščina za tri leta, ob enem pa poviša od letnih 50 gld. na 60 gld.

Visoki deželni zbor naj torej sklene:

„Učiteljski siroti Ivani Stupar se podaljša miloščina iz učiteljskega pokojninskega zaklada za tri leta, to je 1894, 1895 in 1896 ter ob enem od 50 gld. povikša na letnih 60 goldinarjev“.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k daljni točki, to je:

- u) Posestnika Povha Gregorja iz Klenika, občine Šentpeterske, za podporo vsled vremenskih nezdod.
- u) Des Grundbesitzers Povh Gregor in Klenik, Gemeinde St. Peter, um eine Geldunterstützung in Folge von Elementarereignissen.

Poročevalec ces. svétnik Murnik:

Visoki zbor! Gregor Povh, posestnik v Kleniku na Notranjskem, obrnil se je do deželnega zbora s prošnjo, v kateri prosi, da bi se mu dala pod-

pora, da reši svojo hišo popolnega razpada. Prosilec navaja, da je bila zima huda in da ga je zadela nesreča, da se mu je streha popolnoma podrla, kar mu je povzročilo škode nad 400 gld. Omenja, da bi mu bila zavarovalnica dala odškodnino, ako bi bil pogorel, ali tukaj pa mu nihče ne da ničesar. Razun tega pravi, da je jako ubog, da ima več otrok, katerih dva sta še mlada in da je jedna deklica bolehná. Ker daje visoki deželni zbor v take svrhe deželnemu odboru kredit, ne spadajo take prošnje pred deželni zbor, ampak morale bi se vlagati pri deželnem odboru, kar bi tudi manj dela in troškov napravljalo, ako bi se v prihodnje tako ravnalo.

Zaradi tega je finančni odsek mnenja, da ni treba, da bi visoki deželni zbor to prošnjo končno rešil, temveč predlaga:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Prošnja Gregorja Povha iz Klenika se izroča deželnemu odboru v rešitev“.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Če ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen)

Točka 6. dnevnega reda odpade, ker upravni odsek še ni obravnaval o tem predmetu.

Daljna točka dnevnega reda je:

7. Ustno poročilo upravnega odseka gledé prenarejenega načrta zakona o zagrabi hudournika Pišence pri Kranjskigori (k prilogi 35.).

7. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über den abgeänderten Gesetzentwurf, betreffend die Verbauung des Pišence-Wildbaches bei Kronau (zur Beilage 35).

Poročevalec Lenarčič:

Visoki deželni zbor! V lanskem zasedanji se je sklenil zakon o zagrabi hudournika Pišence pri Kranjski gori, kakor se nahaja v lanski prilogi 68. Deželni odbor, kateremu je bilo naročeno, naj izposluje zakonu Najvišje potrjenje, predložil ga je ministerstvu in c. kr. poljedelsko ministerstvo je potem odgovorilo, da tega zakona ne more predložiti v Najvišje potrjenje, ker § 3. ne določuje natanko, v koliko bi se obremenil državni izboljševalni zaklad. Drugi odstavek tega paragrafa namreč določuje, da se imajo troški, v kolikor bi presegali proračun, ako bi elementarne nezgode med gradnjo povzročile več dela, pokriti z donesi državnega izboljševalnega zaklada, dežele in udeležencev v istem razmerji, katero

je določeno v § 1. tega zakona. Vsled tega dopisa poljedelskega ministerstva je deželni odbor znova predložil prenarejeni načrt zakona o zagrabi hudournika Pišence, katerega imajo gospodje poslanci pred seboj v prilogi 35. Pozneje je prišel še od slavne deželne vlade dopis, ki nekoliko prenareja stilizacijo deželnega odbora.

Gospodarski odsek predlaga:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„1.) Deželnega zbora sklep od dne 8. aprila 1892. XIV. seje, s katerim se je potrdil načrt zakona glede zagrabe hudournika Pišence pri Kranjskigori se razveljavi.

2.) Priloženi načrt zakona o zagrabi hudournika Pišence se ustanovno potrdi.

3.) Deželnemu odboru se naroča, da izposluje najvišje potrjenje temu zakonu“.

Deželni glavar:

Otvaram splošno debato.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prestopimo v specialno debato in prosim gospoda poročevalca, da prečita § 1.

Poročevalec Lenarčič:

(Bere §§ 1. in 2. iz priloge 35., ki obveljata brez debate. — Ließt die §§ 1 und 2 aus der Beilage 35, welche ohne Debatte angenommen werden.)

§ 3. je nekoliko predrugačen in sicer v zmislu želje izrečene od vlade.

Glasil bi se po predlogu gospodarskega odseka tako-le:

(bere: — ließt:)

„§ 3. Ako bi troški zagrabenih del ne dosegli zneska proračunjenega na 180.000 gld., omejiti je razmerno (§ 1.) doneske državnega izboljševalnega zaklada, dežele, kakor tudi udeležencev, primerno prihranitvi.

§ 3. Sollten die Kosten der Verbauung den auf 180.000 fl. voranschlagten Betrag nicht erreichen, so sind die Beiträge des staatlichen Meliorationsfondes, des Landes, sowie der Interessenten, der eintretenden Ersparung entsprechend, verhältnismäßig (§ 1) zu beschränken“.

A. k. Hofrath Baron Hein:

Ich erlaube mir zu § 3 zu bemerken, daß sich die Regierung mit der vom verehrten Verwaltungsausschusse vorgeschlagenen Fassung vollständig einverstanden erklärt, nur möchte ich bitten, nach dem Worte „verhältnismäßig“ zur deutlicheren Bezeichnung, in welchem Verhältnisse die Restringirung erfolgen soll, in Klammer einzuschalten: „(§ 1)“ und ebenso im slovenischen Texte nach dem Worte: „razmerno“ „(§ 1).“ (Klici: — Rufe: „daß steht im Antrage“) vorgelesen wurde es nicht.

Poročevalec Lenarčič:

Daß steht im Texte, ich habe es bei der Vorlesung nur übersehen.

St. k. Hofrath Baron Hein:

Dann nehme ich zur Kenntnis, daß der Originaltext diesen Beisatz enthält.

Poročevalec Lenarčič:

Prečital bodem še jedenkrat.

(Bere § 3. kakor se glasi gori. — Sieht § 3. wie er oben lautet.)

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

(Nič se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, bodemo glasovali in prosim gospode, ki pritrdé § 3., kakor ga je prečital gospod poročevalec, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prosim gospoda poročevalca, da nadaljuje.

Poročevalec Lenarčič:

Pri § 4. imam popraviti neko tiskovno pomoto in sicer v drugi vrsti slovenskega teksta se mora beseda „zgradbena“ glasiti „zagradbena“.

Potemtakem glasi se sedaj § 4. takole: (bere: — ließt:)

„§ 4. V ta namen, da se pripravi donesek, ki pride na udeležence, in da se morejo vzdrževati vsa zagradbena dela, osnovati je upravnim potom vodno zadrugo posestnikov tistih naprav, katerim so ta dela v obrambo, ter je uravnati prispevno dolžnost zadružnikov po namenu deželnega zakona z dné 15. maja 1872. l., dež. zak. št. 16.

§ 4. Behufs Aufbringung des auf die Interessenten entfallenden Beitrages und Erhaltung des gesammten Bauungswerkes ist eine Wassergenossenschaft aus den Besitzern der durch dieses Werk geschützten Anlagen im Verwaltungswege zu bilden und die Beitragspflicht der Genossen nach Maßgabe des Landesgesetzes vom 15. Mai 1872, L. G. B. Nr. 16, zu regeln“.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nič se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prosim gospode, ki pritrdé § 4., naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prosim gospoda poročevalca, da nadaljuje.

Poročevalec Lenarčič:

(Bere § 5. naslov in uvod zákonskega načrta, ki obveljajo brez debate. — Sieht § 5, Titel und Eingang des Gesetzentwurfes, welche ohne Debatte angenommen werden.)

Predlagam tretje branje.

Deželni glavar:

Gospod poročevalec predlaga tretje branje.

Prosim gospode, ki pritrdé ravnokar v drugem branji sprejetem načrtu zakona, tudi v tretjem branji, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Načrt zakona je sprejet tudi v 3. branji in s tem sta sprejeta tudi 1. in 2. odsekovi predlog.

Glasovati nam je še o tretjem predlogu upravnega odseka, prosim gospode, ki pritrdé temu predlogu, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet in s tem rešena ta točka dnevnega reda.

Daljna točka je:

8. Ustno poročilo upravnega odseka o trtni uši na Kranjskem (k prilogi 37.).**8. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses, betreffend die Reblaus in Krain (zur Beilage 37.).****Poročevalec Povše:**

Visoki deželni zbor! Iz poročila deželnega odbora je razvidno, da se trtna uš vedno dalje razširja na Dolenjskem, pa tudi na Vipavskem. Na Dolenjskem se je sedaj zatrosila tudi v mokronoški okraj in nekoliko tudi v radeški okraj, ker se je zasledila že v občini Boštanj. V davčnem okraji kostanjeviškem pa so vinogradi skorej popolnoma uničeni. Prav tako se vedno huje razširja trtna uš tudi v Vipavski dolini. Od 10609 ha vinogradov, kolikor jih je v naši deželi, je že sedaj okuženih 7147 ha, torej dve tretjini vseh vinogradov, tako da je naša dežela po trtni uši mej raznimi deželami najhuje prizadeta. Zato sta opravičena skrb in trud, da se še reši, kar je mogoče, da prizadeti kraji popolnoma ne propadejo. Poročilo navaja, koliko se stori za vpeljavo ameriških trt.

Država vzdržuje trtnice v Kostanjevici; na Slapu in v Črnomaljskem okraji se sedaj prirejata dve trtnici. Nadalje delujejo v to svrhu deloma deželne trtnice, deloma podpirane po deželi, potem pa trtnice kmetijske družbe podružnic in obširna trtnica ter vzgledni ameriški vinograd meščanske šole v Krškem.

Povsem je odobravati nasvet deželne vinarske šole, da se vinogradarjem oddajajo namestu rezanic le ukoreninjene trte in je želeti, da se tudi požlahnuje v šolski trtnici, kolikor le mogoče, ter požlahnane trte oddajajo, ker s tem bode vinogradarjem najbolje ustrezno, pa tudi pomagano, hkratu bode pa popoljni in nagli uspeh ugodno vplival, da se vinorejci v polni meri lotijo novih nasadov s požlahnanimi ameriški trtami.

Obžalovati je, da je visoko poljedelsko ministerstvo prošnje vinogradarjev za brezplačno pre-

pusitvev ameriških rezanic odbilo vzlic priporočilu deželnega odbora, ker revnim, po trtni uši že tako zelo poškodovanim vinorejcem bi morala visoka vlada pač iti v pomoč in jih podpirati v zasajenji novih trtnih nasadov, saj s tem neposredno koristi tudi državi, ker bodo novi vinogradi donašali državi znatne dohodke. Dobro so se obnesli kurzi za pouk o požlahnvanji trt in gospodarski odsek priporoča, da se še dalje vrše.

Za premije, namenjene onim, ki zasajajo na novo po filokseri uničene vinograde z ameriškiimi trtami, oglašajo se pridno vinogradniki iz Vipavske doline in so se že podelile do sedaj 108 prosilcem z Vipavskega in 15 z Dolenjskega. Upati je, da se tudi dolenjski vinogradniki ogrejejo za nasade in je le želeti, da se pridno oglašajo za premije, ko je po ravnokar došlem odloku visoke deželne vlade tudi kmetijsko ministerstvo dovolilo v to svrhu 750 gld., katere bode delil deželni odbor sporazumno z visoko deželno vlado vinogradnikom, ki te nasade zvrše.

V 5. oddelku poroča deželni odbor o zborovanji deželne komisije za trtno uš. Iz tega poročila je omeniti, da sta za brezobrestno posojilo v svrhu zopetne zasaditve vinogradov po trtni uši opustošenih došli deželnemu odboru le dve taki prošnji in še ti le iz Vipavske doline. Tudi je ta komisija sprejela predlog, da se nastavi posebni učitelj za vinogradarstvo. Ker je trtna uš uničila večji del naše trtoreje in je pač dolžnost dežele, da reši prizadete pokrajine uboštva in ker je mej drugimi sredstvi gotovo skrben pouk o nasajenji in oskrbovanji novih ameriških vinogradov velike koristi in vrednosti v prospah trtoreji, izreka se gospodarski odsek za ta nasvet, vendar pa omeni, da deželni odbor z visoko deželno vlado dožene vse potrebno gledé plačevanja popotnega vinarskega učitelja in da stavi dovršeni predlog, v katerem naj tudi določno opiše delokrog njegov, v prihodnjem zasedanji deželnega zbora.

Ker je trtna uš že nad dve tretjini naših vinogradov okužila, je le želeti, da se dopusti prosti promet s trtami v okuženih občinah ter da se olajša s tem nasaditev takih trt, ki so ustrajne proti trtni uši.

Na podlagi teh pojasnil ujoja si gospodarski odsek nasvetovati deželnemu zboru:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„1.) Poročilo deželnega odbora o trtni uši se sprejme odobrovalno na znanje in vzdrževaje dosedanje deželnozborske sklepe se dovoljuje deželnemu odboru za tekoče leto svota 2000 gld. in sicer za delitev podpor vinogradnikom, ki znova nasajajo svoje po trtni uši uničene vinograde in za prirejevanje poučnih kursov za odrasle vinogradnike o požlahnvanji trt.

2.) Deželni odbor se pooblašča, da na podstavi zakona z dné 28. marcija 1892, drž. zak. št. 61, v svrhu zopetne nasaditve po trtni uši uničenih vinogradov dovoljuje vinogradnikom pod pogoji, stavljenimi v zakonu, posojila do najvišjega zneska 150 gld. V to svrhu se dovoli za tekoče leto naknadni kredit 2000 gld. iz deželnega zaklada.

3.) Deželni odbor naj z visoko vlado dožene dogovore za ustanovitev posebnega vinarskega po-

potnega učitelja ter naj v prihodnji seziji stavi do-tičen konkreten predlog, v katerem naj bode tudi glede delekroga tega učitelja primerno razloženo.

4.) Slavni kranjski hranilnici se izreka toplja zahvala za njeno naklonjenost do ubogih vinogradnikov Krškega okraja, katerim hoče za dobo 10 let vsako leto 2500 gld. podarjevati za nove nasadbe po trtni uši uničenih vinogradov“.

Deželni glavlar:

Otvaram splošno debato.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prestopimo k posameznim točkam.

Želi kdo besede k prvi točki?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ali se želi, da se še enkrat prečita?

(Klici: — Rufe: „Ne!“)

Torej ni treba da se še enkrat prečita in prosim gospode, ki pritrde 1. točki, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Želi kdo besede k 2. točki?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prosim gospode, ki pritrde 2. točki, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Želi kdo besede k 3. točki?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prosim gospode, ki pritrde 3. točki, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Želi kdo besede k 4. točki?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prosim gospode, ki pritrde tudi temu predlogu, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Ker obstoji predlog iz več točk bodemo glasovali v celoti in prosim gospode, ki pritrde ravnokar sprejetim predlogom upravnega odseka tudi v celoti, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlogi upravnega odseka so sprejeti tudi v celoti.

Preidemo k daljni točki dnevnega reda, to je:

9. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji županstva v Cerknici za ustanovitev samostalnega cestnega skladovnega okraja za sodni okraj Cerkniški.

9. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition des Gemeindevorstandes in Zirknitz um Errichtung eines selbständigen Straßencurrenzbezirkes für den Gerichtsbezirk Zirknitz.

Poročevalec Kavčič:

Visoki zbor! V imenu upravnega odseka imam čast proročati o prošnji, katero je vložilo županstvo

v Cerknici in ki meri na to, da bi se napravil samostalni cestni skladovni okraj za Cerkniški sodniški okraj. Upravni odsek je to prošnjo pretresaval in prišel do prepričanja, da je popolnoma utemeljena, kajti če tudi Cerkniški skladovni cestni okraj ne bode imel jako veliko cest, imel jih bode vendar glade na število in na dolžino več, nego marsikateri drugi obstoječi skladovni cestni okraj. Glavni povod tej prošnji je bil ta, da bode Cerknica v bodočem letu postala samostalni sodni okraj.

Zaradi tega si usojam v imenu upravnega odseka predlagati sledeče:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„1.) Sedanji cestni skladovni okraj logaški se razdeli v dva, katerih eden bode obsegal selsko občino Cirknico, drugi pa ostale selske občine sedanjega cestnega skladovnega okraja logaškega.

Te dva cestna skladovna okraja začneta delovati s 1. januarjem 1894.

2.) Deželnemu odboru se naroča, za izvršitev tega sklepa potrebno ukreniti.

1.) Der gegenwärtige Straßen-Concurrenzbezirk Voitsch wird in zwei Straßen-Concurrenzbezirke getheilt, von denen der eine aus der Ortsgemeinde Zirknitz und der andere aus den übrigen Ortsgemeinden des jetzt bestehenden Straßen-Concurrenzbezirkes Voitsch zu bestehen hat.

Diese beiden Straßen-Concurrenzbezirke haben ihre Thätigkeit mit 1. Jänner 1894 zu beginnen.

2.) Der Landesauschuss wird beauftragt, wegen Durchführung dieses Beschlusses das Erforderliche zu veranlassen.“

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Če ne, prosim glasovati. Gospodje, ki pritrde prvemu predlogu, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prosim gospode, ki pritrde drugemu predlogu, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Daljna točka je:

10. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji davčnih občin fare Sv. Vida za izločitev iz občine Bloške in ustanovitev samostojne občine Sv. Vid.

10. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition der Steuergemeinden der Pfarre St. Veit um Ausscheidung aus der Gemeinde Oblak und Errichtung einer selbständigen Gemeinde St. Veit.

Poročevalec ces. svetnik Murnik:

Visoki zbor! Zastopniki davčnih občin Cajnarje, Jeršice, Kranjce, Kremenca, Otava, Osredek, Silce, Strukljeva vas in Ravne so se obrnili do visokega deželnega zbora s prošnjo, da bi se te davčne občine, katere obsegajo tisti okoliš, kakor župnija Sv. Vid nad Cerknico, izločile iz občine Bloške in da bi se iz teh davčnih občin ustanovila samostalna županija Sv. Vid nad Cerknico.

V tej svoji prošnji navajajo, da so v vseh 37 vaseh, ki leže v teh davčnih občinah, razmere popolnoma jednake in da so te davčne občine tudi jako lepo arondirane, kar se tudi vidi iz priložene mape. Duš je v teh devetih davčnih občinah 1527 in ker po zadnjem ljudskem števljenju vsa občina Bloška šteje 4436 prebivalcev, ostalo bi jih v tej občini, ako bi se ustanovila samostalna županija Sv. Vid nad Cerknico, vendar še 2909.

V dokaz, da je potrebno, da se navedene davčne občine izločijo iz županije Bloške, omenjajo prosilci posebno to, da imajo prebivalci najbližje davčne občine Kremence do svojega župana 2 do 3 ure hodá, prebivalci najbolj oddaljene davčne občine Osredek pa 4 do 5 ur hodá. V poletnem času se more s temi številkami računati, v zimskem času pa ne, kajti po zimi so pota slaba, ali po zametih celo nepristopna, tako da ljudje iz bolj oddaljenih vasi sploh ne morejo do svojega župana. Prehuda terjatev pa je, da zgubivajo občinci, če morajo včasih za kako malenkost n. pr. za kake poselske bukvice iti k županu, po celi dan.

Občinski red določuje, da se je pri ustanovitvi novih občin ozirati na župnijske meje in ker bi se v tem slučaju občinske meje res s župnijskimi mejami skladale in ker ima ta farna občina tudi svojo šolo, bi bilo res želeti, da bi se prošnji ustreglo. Ker se pa vendar še ni zaslislala glavna občina, temveč se je le župan Bloške občine izrekel, da nima nič proti tej izločitvi, ne da se stvar takoj končno rešiti. Treba je na vsak način, da se zaslisi občinski odbor Bloški in politična gosposka, dalje, da se dovede, kako premoženje imajo te davčne občine in koliko bi ostalim davčnim občinam ostalo, posebno, ker se je ubožni zaklad že razdelil.

Z ozirom na to torej, da je treba še nekaterih poizvedavanj, s katerimi se mora baviti deželni odbor, predlaga upravni odsek:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Prošnja zastopnikov iz davčnih občin župnije Sv. Vida nad Cerknico za izločitev iz županije Bloške se izroča deželnemu odboru z naročilom, da v prihodnjem zasedanji predloži načrt zakona.“

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Daljna točka je:

11. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji vaščanov iz Zgornjega Kašlja in Zavoglja za uravnavo reke Ljubljanice.

11. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition der Insassen von Oberkaštel und Savogle um Regulierung des Laibachflusses.

Poročevalec Povše:

Vaščani iz Gornjega Kašlja so podali prošnjo, s katero prosijo pomoči, da se ob deželnih stroških uravna reka Ljubljanica nad mostom v Zgornjem Kašlju.

Iz podane prošnje je razvideti, da preti velika nevarnost ne le zemljiščem ležečim na desnem bregu te reke, ampak tudi ondotnemu mostu, katerega so vaščani Kašeljski z velikimi žrtvami toliko denarnimi, kolikor zvršenimi z delom in vožnjami zgradili.

Most je 80 metrov dolg in veže občino Poljsko z vami iz Dobrunjske občine.

Ker je Ljubljanica pod Zavogljem spodjedla vže silno globoko v svet in na dolgo ondotno obrežje, bati se je, da bo reka vzela povsem novo strugo, kar bi imelo posledico, da bi Kašeljski most ostal na suhem.

Ker dela voda silno škodo tudi zemljišnim posestnikom, ker jim spodjedla in odnaša jako dobro in plodno zemljo in se je resnično bati še veliko večjih nadaljnih poškodb, treba bo nemudoma potrebno ukreniti, da se nadaljno udiranje desnega brega ustavi, da se tako zabrani sicer neizogibna katastrofa za Kašeljski most. V to dovoljuje si upravni odsek nasvetovati:

Visoki deželni zbor naj sklene:

„Prošnja vaščanov iz Gornjega Kašlja izroči se deželnemu odboru z naročilom, da takoj odposlje deželnega tehnika na lice kraja, da vse razmere preišče in izdela dotični načrt za zvršitev obrambnega dela. Ob enem naj se doženejo dogovori za prispevek države iz melioracijskega zaklada in za prispevek interesentov ne le zemljišnih, ampak tudi vaščanov Gorenje Kašeljskih ter da vse potrebno ukrene, da se v slučaju neizogibnega odloga takoj zvrše provizorne obrambe na najnevarnejšem mestu obrežja. Natančni načrt naj se v prihodnjem zasedanju predloži deželnemu zboru v rešitev.“

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet in s tem je končan današnji dnevni red.

Poslanec Grasselli:

Prosim besede!

Deželni glavar:

Gospod poslanec župan Grasselli ima besedo.

Poslanec Grasselli:

Visoka zbornica! V poslednji seji je visoki deželni zbor izročil odseku za presojanje deželno-odborovega letnega poročila, letno poročilo izvzemši §§ 3. in 6., § 3. s pristavkom, da so izvzete deželno-kulturne zadeve. Odsek za letno poročilo umeva to tako, da mu pripada še § 3., lit. c „zdravstvene reči“. Razun tega pa predlagam, da se od § 5., 1., 2. in 3. točka, namreč: „občinske priklade“, „občinske takse“ in „pasji davek“ pridodelé v poročanje upravnemu odseku, točka 4. pa, to je: „glavna bilanca za leto 1891. in proračun za leto 1893 loterijskega posojila ljubljanskega mesta“ izroči v poročanje finančnemu odseku.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki se strinjajo s predlogom gospoda poslanca Grassellija, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prihodnja seja bode v petek dne 28. tega meseca ob 10. uri dopoldne in sicer s sledečim dnevnim redom:

(Glej dnevni red prihodnje seje. — Siehe Tagesordnung der nächsten Sitzung.)

Naznanjam, da zboruje finančni odsek takoj po javni seji in 26. t. m., to je jutri dopoldne ob 10. uri; upravni odsek ima sejo danes popoldne ob 4. uri.

Sklepam sejo.

Konec seje ob 1. uri 5 minut popoldne. — Schluss der Sitzung um 1 Uhr 5 Minuten nachmittags.